

Κριτική για την παράσταση «Τρεις αδελφές» σε παραγωγή του ΚΘΒΕ

 stellasview.gr/26828/

Ευθύμιος Ιωαννίδης, Αναστάσιος Νέστορας, Ευθύμιος Ιωαννίδης, Ευθύμιος Ιωαννίδης

December 12,
2019

Ήμασταν εκεί για εσάς, το **stellasview.gr** και ο Ευθύμιος Ιωαννίδης, βρέθηκε στο Θέατρο της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και παρακολούθησε την παράσταση «**Τρεις αδελφές**» του **Αντόν Τσέχοφ** του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος σε σκηνοθεσία του **Τσέζαρις Γκραουζίνις**.

Ο **Άντον Τσέχοφ** (1860-1904) θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της παγκόσμιας δραματουργίας και επηρέασε τα μάλα τη θεατρική λογοτεχνία του 20ού αιώνα. Εμπνεύστηκε δε τα έργα του σε μια εποχή, όπου μολονότι ο ρωσικός λαός ζούσε μέσα στην ένδεια, τη διάχυτη εξαθλίωση και την αμάθεια, είχε αρχίσει να ξεσηκώνεται ενάντια στο καταπιεστικό τσαρικό σύστημα. Κι ενώ λοιπόν ο ζείδωρος μαρξισμός διαδιδόταν στη λαϊκή και την αστική τάξη, η άρχουσα φεουδαρχική τάξη έβλεπε πλησιίστια την παρακμή της, μένοντας αδρανής και ανήμπορη να προβλέψει και αναχαιτίσει τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις.

Το θέμα

Η Όλια, η Μάσα και η Ιρίνα Πραζόροφ ζουν μαζί με τον αδελφό τους, τον **Αντρέι**, στο πατρικό τους σπίτι σε μία επαρχιακή πόλη. Τα αδέρφια καταγόμενα από μια οικογένεια ανώτερης κοινωνικής τάξης νοσταλγούν τον παλιό τρόπο ζωής τους και συχνά αναπολούν τον νεκρό πια πατέρα τους, αξιωματικό του στρατού της Μόσχας. Εξακολουθούν σαφώς να δέχονται στο σπίτι τους επισκέψεις από αξιωματικούς της φρουράς, τίποτα όμως δεν μπορεί να καλύψει το κενό της απουσίας του πολυαγαπημένου τους πατέρα. Η Όλια, η μεγαλύτερη, είναι δασκάλα σε σχολείο της περιοχής και ανύπαντρη. Η Μάσα είναι παντρεμένη με τον άβουλο και αφοσιωμένο σε αυτήν καθηγητή **Κουλίγκιν**, που τον θεωρεί ανίκανο να της προσφέρει όλα όσα ονειρεύεται. Η άφιξη, ωστόσο, ενός αξιωματικού στην πόλη, του **αντισυνταγματάρχη Βερσίιν**, επίσης παντρεμένου, θα ταράξει τον κόσμο της Μάσα και θα της αφυπνίσει συναισθήματα λησμονημένα από καιρό. Γοητεύεται ωσαύτως από τον αντισυνταγματάρχη και προσπαθώντας να ξεφύγει από την ανία της που κουβαλά σαν βράχο στους ώμους της, αφήνεται να βιώσει μαζί του έναν βραχύβιο έρωτα. Η Ιρίνα είναι η μικρότερη και φαντάζεται μια ευτυχισμένη ζωή στη Μόσχα πλάι στον άνδρα των ονείρων της. Ανάμεσα δε, στους στρατιωτικούς που συχνάζουν στο σπίτι πέρα από τον στρατιωτικό γιατρό και οικογενειακό τους φίλο **Τσεμπουτίκιν** είναι και ο **Σαλιόνι**, επίδοξος μνηστήρας της Ιρίνα, αλλά και ο **βαρόνος Τούζενμπαχ** ο οποίος είναι ερωτευμένος με την Ιρίνα, ενώ η σχέση μαζί του της προσφέρει μια αμυδρή ελπίδα λύτρωσης από την επαρχιακή ζωή, αν κι αυτή στην πραγματικότητα δεν τον αγαπά. Οι τρεις γυναίκες επιδιώκουν συνεπώς μια λύτρωση, ξεχωριστή για καθεμία. Η Όλια πιστεύει ειδικότερα πως θα ήταν ευτυχισμένη αν είχε παντρευτεί, ενώ η Μάσα σκέφτεται πως θα ήταν αν δεν είχε παντρευτεί. Η Ιρίνα αντιθέτως είναι της άποψης πως η ευτυχία βρίσκεται στην εργασία, όμως όταν δοκιμάζει στην πράξη την πεποίθησή της το μετανιώνει. Μια αλλαγή συνεπώς τις οιστρηλατεί και κεντά την ψυχή τους σαν βουκέντρα, που θα τις απελευθερώσει από τον βάλτο της καθημερινότητάς τους. Αλλά η λύτρωση, που προσδοκούν, δεν έρχεται. Στη συνέχεια, ο Βερσίιν φεύγει από την πόλη, διότι το Σύνταγμά του αλλάζει έδρα, ενώ ο Τούζενμπαχ σκοτώνεται σε μία μονομαχία με τον Σαλιόνι. Από την άλλη, ο Αντρέι έχει παντρευτεί τη **Ναταλία Ιβάνοβα**, μια σκληρή, αυταρχική και αγέρωχη γυναίκα. Εγκαταλείπει εντούτοις και εκείνος με τη σειρά του το όνειρό του για σταδιοδρομία καθηγητή Πανεπιστημίου και ακολουθεί τη ζωή ενός Ειδικού Γραμματέα του Επαρχιακού Συμβουλίου. Έτσι, λοιπόν, όλα τα αδέρφια μένουν με τα ανεκπλήρωτα όνειρά τους, εγκλωβισμένα σε σκέψεις για τον σκοπό της ύπαρξής τους.

Το έργο

Ο Τσέχοφ πάντα υπερηφανεύονταν για την ταχύτητα και την ευκολία με την οποία έγραφε τα έργα του, όμως οι τρεις αδερφές διέφεραν. Υπάρχουν μάλιστα πολλές επιστολές που μαρτυρούν τη δυσκολία με την οποία προχωρούσε το έργο. Οι αργοί βέβαια ρυθμοί δικαιολογούνται εν μέρει από την κατάπτωση της υγείας του, αλλά πιθανότατα η εξήγηση ανιχνεύεται στο γεγονός ότι αυτό ήταν το πιο πολύπλοκο και ενδοσκοπικό έργο που είχε γράψει ποτέ. Είναι το μοναδικό άλλωστε πλήρους έκτασης έργο του που ο ίδιος χαρακτηρίζει ως «δράμα».

Το έργο οργανώνεται σε 4 πράξεις, για να εξετάσει τις ανεκπλήρωτες ελπίδες των αδελφών Πραζόροφ, Όλια, Μάσα και Ιρίνα και του αδελφού τους, Αντρέι που ζουν σε μια μικρή επαρχιακή πόλη και τα γεγονότα του έργου λαμβάνουν χώρα σε μια περίοδο τεσσάρων ετών και ξεκινά με τον εορτασμό της ονομαστικής εορτής της Ιρίνα, κατά τον οποίο παρουσιάζεται για πρώτη φορά ο Βερσίνιν, ο διοικητής της μονάδας του πυροβολικού.

Οι ήρωες αποδίδονται από μία άρτια, καλοκουρδισμένη και καλοδουλεμένη ομάδα με άψογη άρθρωση του λόγου, τέλεια σκηνική χημεία και πυρακτωμένη εσωτερική ενέργεια

Στις Τρεις αδελφές περιέχονται όλα τα στοιχεία της ασύγκριτης τεχνικής του Τσέχοφ: θέματα καθημερινά και τετριμμένα, σε συνδυασμό με μια υποτυπώδη πλοκή, αλλά φορτωμένη από όνειρα, νοσταλγία, ελπίδα, ενθουσιασμό, διάψευση, χιούμορ, μελαγχολία και στοχασμό. Η δραματική πύκνωση δε σχηματίζεται, ωστόσο, από δράση, αλλά από σκέψεις που κρύβονται πίσω από λόγια, οδυνηρές σιωπές και κωμικούς

υπαινιγμούς. Ο μικρόκοσμος έτσι της νωθρής επαρχιώτικης ζωής, της αποκεντρωμένης και παρατημένης από το κράτος, καθώς και οι ολέθριες συνέπειες των καταθλιπτικών συνθηκών στις ψυχές των ανθρώπων είναι τα θέματα που θίγει ο μεγάλος Ρώσος συγγραφέας. Όλα τα πρόσωπα του έργου οδεύουν αναπόφευκτα και αναφανδόν προς την ψυχική φθορά.

Η κλειστή εξάλλου και αδιέξοδη μονοτονία της επαρχιώτικης ζωής και οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες δεν αφήνουν πολλά περιθώρια για άλματα και αλλαγές. Όλοι πνίγονται έτσι από έλλειψη σκοπού, αναζητούν ένα νόημα, γραπώνονται από τυχαίες λύσεις, απογοητεύονται, παραιτούνται και ανέχονται εντέλει μελαγχολικά μια ζωή σχηματική, ανάξια για τη νοημοσύνη και την ευαισθησία τους. Το παρόν τους είναι σαν μια εύθραυστη σχεδιά που πλέει στο νερό και αυτοί κάθονται πάνω της, κοιτάνε προς τα πίσω, μόνο προς τα πίσω και δη προς τη Μόσχα. Η Μόσχα, τόπος γέννησης των τριών αδελφών, είναι η πολυπόθητη και μοναδική πατρίδα, όπου ονειρεύονται διακαώς να ξαναγυρίσουν και συμβολίζει την απόδραση και τη σωτηρία από το τέλμα στο οποίο έχουν περιέλθει. Το έργο είναι θα λέγαμε ένας χορικός θρήνος, στο κέντρο του οποίου βρίσκονται οι τρεις αδελφές, που βρίθει από έντονους υπαρξιακούς και κοινωνικούς προβληματισμούς. Ένα πένθιμο εμβατήριο στο οποίο οι ηρωίδες στρέφουν το βλέμμα στο παρελθόν εξιδανικεύοντάς το, παραμελώντας σχεδόν πλήρως το παρόν, τραγουδώντας σπαραξικάρδια το ίδιο ρεφρέν: «Στη Μόσχα». Το νήμα, ωστόσο, που τις συνέδεε με τη Μόσχα είχε από καιρό γλιστρήσει οριστικά και αμετάκλητα μες απ' τα χέρια τους και έμεινε έτσι γυμνός ο πόθος, αιχμάλωτος σαν πουλί στο σακί και κάπου κάπου μόνο ξυπνάει και χτυπάει τα φτερά του.

Ο τσεχοφικός λόγος ακούγεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο από τα χείλη των ηθοποιών για το ανεκπλήρωτο που σφραγίζει τη ζωή των ανθρώπων.

Η παράσταση

Η σκηνοθετική επιλογή του **Τσέζαρις Γκραουζίνις** είναι σαφής: προσανατολίζεται στην ανάδειξη της ουσίας του έργου δίχως να το υπερφορτώνει με άστοχα ευρήματα ή σκηνοθετικές υπερβολές. Προς την κατεύθυνση αυτή συνηγορεί σαφώς και η μινιμαλιστική σκηνογραφία που επιμελήθηκε ο ταλαντούχος **Κέννου ΜακΛέλλαν** με μια εντυπωσιακή τραπεζαρία η οποία είναι και ο κύριος χώρος της αποτύπωσης των σκηνικών δρώμενων και η οποία από ένα σημείο και μετά παραχωρεί τη θέση της σε ένα εντυπωσιακό δάσος και σε μια χιονισμένη δημοσιά. Επιπλέον, οι περίτεχνες φωτοσκιάσεις του Αλέκου Γιάνναρου λειτουργούν ως δραματικός παράγοντας που ενισχύουν τις υπαρξιακές συγκρούσεις, ενώ εξαιρετικής ομορφιάς και ποιότητας είναι τα **κοστούμια της Κλαιρ Μπρέισγουελ**, ενδεικτικά των χαρακτήρων στο ύφος της παράστασης. Επιπρόσθετα, η μουσική της **Μαρτίνας Μπιαλομπζέσκis** αγλάισε το κείμενο, ενώ η **κίνηση του Έντγκεν Λάμε**, άκρως λειτουργική, ήταν σύμφυτη με τη σκηνοθετική ματιά, την εποχή συγγραφής του έργου και τις ανάγκες των ηθοποιών.

Ερμηνείες

Οι ήρωες της σπουδαίας αυτής παράστασης αποδίδονται από μία άρτια, καλοκουρδισμένη και καλοδουλεμένη ομάδα με άψογη άρθρωση του λόγου, τέλεια σκηνική χημεία και πυρακτωμένη εσωτερική ενέργεια. Ακριβείς, άμεσοι και με απόλυτη συναισθηματική διαφάνεια, άπαντες οι ηθοποιοί αποδίδουν με δεξιοτεχνική ενάργεια την πολυπλοκότητα του χαρακτήρα που ερμηνεύουν επί σκηνής και συναρπάζουν.

Η Χριστίνα Χριστοδούλου πιο συγκεκριμένα, ζωγραφίζει το πορτρέτο της ψύχραιμης, μελαγχολικής, ποτισμένης με την αίσθηση του καθήκοντος και αποφασισμένης να μείνει γεροντοκόρη, **Όλια**, με ευαισθησία, μέτρο, αξιοθαύμαστη προσήλωση και σεβασμό. Στο ίδιο μήκος κύματος η απότομη, θερμή και ταυτόχρονα ρομαντική και ευαίσθητη **Μάσα** ενσαρκώθηκε από την **Ιφιγένεια Καραμήτρου** με αφοπλιστική άνεση, εκφραστικότητα και αναμφήριστη επιδεξιότητα, ενώ **η Λένα Νάτση** εντυπώσιασε το δίχως άλλο στον ρόλο της **Ιρίνα** ανταποκρινόμενη υφολογικά πλήρως στον έντονο αυθορμητισμό και την αισιοδοξία της μικρότερης αδελφής.

Ο Γρηγόρης Παπαδόπουλος απέδωσε εξάισια τον κομβικής σημασίας ρόλο του **Βερσίνιν**, ενώ κωμικό και καταρχήν αποσυμπιεστικό τόνο προσδίδει, βέβαια, στο έργο **η Κλειώ-Δανάη Οθωναίου** στον ρόλο της συμφεροντολόγου γυναίκας του Αντρέι. Πάντα ιδιαίτερος, βέβαια, σε όλες τις ερμηνείες του είναι και ο **Κωνσταντίνος Χατζησάββας** στον ρόλο του αδερφού, στο πρόσωπο του οποίου συγκεντρώνονται οι υψηλές προσδοκίες των αδερφών, για να συντριβούν στη συνέχεια, καθώς ο καλλιτέχνης-επιστήμονας μετατρέπεται σε έναν ανθρωπάκο-μικροϋπάλληλο.

Από την άλλη, ο **Μανώλης Μαυροματάκης ως Τσεμπουτίκιν** σωματοποιεί επιτυχώς το συναίσθημά του και λάμπει επί σκηνής καταθέτοντας τω όντι μια εξαιρετική ερμηνεία, ενώ τόσο ο **Αλέξανδρος Κουκιάς** στον ρόλο του ερωτευμένου, επίμονου και δυσειδούς, **Τούζενμπαχ** όσο και ο **Σαμψών Φύτρος, Σαλιόνιϋ**, αμφότεροι ενθουσιάζουν. Η υπόλοιπη ομάδα **Μάρκος Γέττος (Φεντότικ), Μαρία Καραμήτρη (Ανφίσα), Χρήστος Μαστρογιαννίδης (Ρόντε), Χρίστος Νταρακτσής (Ορντινάντσα), Απόστολος Πελεκάνος (Κουλίγκιν), Γιώργος Σφυρίδης (Φεραπόντ)**, λειτουργεί αρμονικά με τις σκηνοθετικές επιλογές και με τα αισθητικά προτάγματα του συγγραφέα, δημιουργώντας ένα μωσαϊκό πολλαπλά ερμηνεύσιμο.

Συμπερασματικά

Εν κατακλείδι, **«Οι τρεις Αδελφές» σε σκηνοθεσία του Τσέζαρις Γκραουζίνις** παρουσιάζονται σε μια δεινή εκδοχή από συντελεστές που έχουν δουλέψει στο μέγιστο βαθμό, σαν ένα ακριβοθώρητο δώρο προς όλους τους όντως θεατρόφιλους. Ο τσεχοφικός λόγος ακούγεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο από τα χείλη των ηθοποιών για το ανεκπλήρωτο της πίστης στην ευτυχία που καταρχήν κατατρέχει, κατατρύχει και τελικά κατακυριεύει τη ζωή των ανθρώπων. Να πιστεύει άλλωστε κανείς δίχως απτές αποδείξεις, είναι το είδος της πίστης που έχει αδήριτη ανάγκη ο άνθρωπος, προκειμένου να συνεχίσει να εργάζεται για την εξασφάλιση της μελλοντικής του ευτυχίας, ενώ συγχρόνως έχει θεμελιώδη επίγνωση της παροντικής του δυστυχίας.

Συστήνεται ανεπιφύλακτα.

Κριτική: Ευθύμιος Ιωαννίδης

| Περισσότερες πληροφορίες για την παράσταση «**Τρεις αδελφές**» θα βρείτε [εδώ](#)